

НЕОБХІДНІСТЬ РОЗРОБКИ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ КОМПЛАЄНС-ПОЛІТИКИ АГРАРНИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ УКРАЇНИ

Сирцева С. В., канд. екон. наук, доцент

e-mail: sirceva@mnaui.edu.ua

Миколаївський національний аграрний університет

Розвиток ринкових відносин та інтеграційні процеси у світовій економіці ставлять перед українською економікою вирішення нагальних питань щодо доступу на міжнародний ринок товарів вітчизняного виробництва, у тому числі сільськогосподарської продукції, якість яких повинна відповідати вимогам чинного законодавства, міжнародним стандартам.

Вітчизняними аграрним підприємствам також важливо підтверджувати, що їх діяльність відповідає ustalеним етичним і діловим нормам ведення бізнесу у справі протидії корупції й шахрайству, а також управлінні ризиками щодо міжнародних санкцій [1].

Проте вплив зовнішніх та внутрішніх факторів у країні призводять до формування ризикових процесів функціонування аграрних підприємств, що, у свою чергу, вимагає від їх власників та управлінського персоналу розробки механізмів, які мінімізують вірогідність не лише фінансових втрат, а також втрат довіри з боку клієнтів на внутрішньому ринку та міжнародному ринках, втрат знаходження міжнародних ділових партнерів та інвесторів. Комплексне вирішення зазначених завдань може забезпечити впровадження комплаєнс-політики.

Розробка та впровадження комплаєнс-політики у діяльність суб'єктів господарювання, у тому числі в аграрній сфері, має розглядатися як потреба. Це впливає із самої суті економічної (найчастіше підприємницької) діяльності як діяльності, що здійснюється особою самостійно і на свій ризик. Саме підприємницька діяльність розглядається як об'єкт для спеціально структурованих комплаєнс-процедур.

Щодо аграрних підприємств, то розробка та впровадження комплаєнс-політики є достатньо новою, а опис процедур щодо формування та функціонування її в даній галузі є практично відсутнім.

Основна мета успішної реалізації розробки та впровадження комплаєнс-політики у вітчизняних аграрних підприємствах полягає у захисті акціонерів, топменеджменту, співробітників та контрагентів від комплаєнс-ризиків. Рада директорів та генеральний директор відіграють ключову роль у підтримці комплаєнс-культури й управлінні ризиками. Вони несуть відповідальність за оцінювання наявної комплаєнс-функції, перевіряють управління комплаєнс-ризиками, погоджують політики і процедури відповідності компанії тощо [1].

Для того, щоб внутрішня комплаєнс-система була ефективною, вона повинна детально регламентувати:

- визначення відповідальних за функціонування комплаєнс-системи осіб у компанії;
- механізми внутрішнього контролю та виявлення зон ризику, у тому числі організації проведення внутрішніх розслідувань;
- ефективне управління виявленими ризиками;
- заходи відповідальності у разі порушень та шляхи реагування;
- адміністрування гарячої лінії та інші інструменти повідомлення про виявлені або потенційні порушення;
- підготовку та підписання внутрішньої та зовнішньої документації;
- підвищення рівня обізнаності персоналу, у тому числі про основи комплаєнсу;
- порядок проведення систематичних та комплексних перевірок поточних та потенційних контрагентів компанії;
- виявлення та попередження конфлікту інтересів [2].

Впровадження системи комплаєнс доцільно починати з формування самої комплаєнс-політики аграрного підприємства. Комплаєнс-політика визначає мету, завдання комплаєнсу на підприємстві, принципи і основні процеси.

Метою комплаєнс-політики є: створення ефективної системи управління комплаєнс-ризиками; доведення до відома співробітників підприємства, а також третіх осіб основних принципів комплаєнсу; недопущення конфлікту інтересів та умов його виникнення, а також можливості здійснення злочинів та інших протиправних дій; підтримка корпоративних цінностей і правил, прагнення до вдосконалення корпоративної культури; забезпечення дотримання принципів відкритого і чесного ведення бізнесу; забезпечення прозорості діяльності для акціонерів, третіх осіб і регулюючих органів; підтримка ділової репутації підприємства на відповідному рівні; досягнення підприємством поставлених стратегічних цілей.

Головним завданням комплаєнс-політики має бути забезпечення формування ефективної системи заходів, спрямованих на зниження ризиків в усіх напрямках діяльності аграрного підприємства, дотримання законодавчих норм, внутрішніх регламентів, правил корпоративної культури та соціальної відповідальності.

Інформаційною базою ідентифікації комплаєнс-ризиків аграрних підприємств є процес діяльності аграрного підприємства в цілому, експертні висновки підрозділів системи внутрішнього контролю, звіти незалежного аудиту, результати перевірок з боку контролюючих органів, судові рішення, скарги та претензії з боку контрагентів тощо.

Передумовою успіху ідентифікації комплаєнс-ризиків у діяльності аграрних підприємств має бути системний збір, аналіз та обробка інформації з різних джерел (тестування, опитувальники, анкетування, звернення у каналах комунікації, результати позачергових перевірок тощо). Вищезазначене також дозволить аграрним підприємствам своєчасно і в повному обсязі виявити існуючі та потенційні ризики, джерела їх виникнення, наслідки їх впливу на діяльність підприємства.

Таким чином, необхідність розробки та впровадження комплаєнс-політики у діяльність аграрних підприємств України сприятиме забезпеченню їх фінансової стабільності та інноваційного розвитку, покращенню репутації, захисту від загроз та ризиків, які пов'язані з порушенням затверджених норм і стандартів, підвищенню рівня соціальної відповідальності.

Список використаних джерел:

1. Каракашян Г. *Комплаєнс в агробізнесі. Дайджест ділової доброчесності*. 2019. №12. URL: https://www.kernel.ua/wp-content/uploads/2020/01/unic-digest-12_ukr.pdf.
2. Герасимчук Г. *Комплаєнс як конкурентна перевага вашого бізнесу*. URL: <https://businessviews.com.ua/ru/business/id/scho-take-komplajens-1965/>.

УДК [519.101+162.2]:371.134:631

ВИКОРИСТАННЯ ДЕДУКТИВНИХ МІРКУВАНЬ ДЛЯ РОЗВ'ЯЗУВАННЯ ЗАДАЧ КОМБІНАТОРНОГО ЗМІСТУ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ ДЛЯ АГРАРНОЇ СФЕРИ

Тищенко С. І., канд. пед. наук, доцент
e-mail: tyschenko@mnau.edu.ua

Миколаївський національний аграрний університет

Питання професійної підготовки здобувачів вищої освіти за другим (магістерським) рівнем вищої освіти в сучасних умовах реформування освіти є актуальним. Відповідно до Закону України «Про вищу освіту», другий (магістерський) рівень вищої освіти передбачає набуття здобувачами вищої освіти здатності до розв'язування задач дослідницького та/або інноваційного характеру в певній галузі професійної діяльності [1]. За компетентнісного підходу до освітнього процесу, професійна підготовка фахівців для аграрної сфери передбачає здійснення успішного соціалізованого навчання, набуття відповідних знань, умінь та навичок, необхідних для здійснення професійної діяльності.

Державні стандарти магістерських програм передбачають перелік не лише компетентностей випускника за даною освітньо-професійною програмою, а й деталізований перелік програмованих результатів навчання, що зумовлені необхідністю орієнтації магістрів на його конкретні сегменти та з метою максимально ефективного використання науково-педагогічного потенціалу вищих навчальних закладів.

Вступ на другий (магістерський) рівень вищої освіти для окремих спеціальностей, зокрема, 281 «Публічне управління та адміністрування», 073 «Менеджмент» та інш., передбачає складання тесту загальної навчальної компетентності.

За даними Українського центру оцінювання якості освіти зазначений тест міститиме два компоненти: вербально-комунікативний та логіко-аналітичний.